

Prosperující a odolná Evropa:
Klíčová doporučení pro EU
na období 2024-2029

Prosperující a odolná Evropa:

Klíčová doporučení pro EU
na období 2024-2029

Hospodářská komora České republiky

*Tato doporučení vycházejí ze závěrů
mezinárodní konference „Příštích 20 let“, kterou
uspořádala Hospodářská komora ČR ve dnech
3.-4. dubna 2024 v Praze pod záštitou ministra
pro evropské záležitosti Martina Dvořáka.*

KLÍČOVÁ SLOVA

REGULACE

systematický přístup, administrativní zátěž, digitální nástroje, hodnocení dopadů, zjednodušení regulace, regulace vstříčná k inovacím, harmonizace, spolupráce veřejného a soukromého sektoru, legislativní transparentnost, náklady na dodržování předpisů, soudržnost práva EU, inventarizace právních předpisů, hodnocení byrokracie

KONKURENCESCHOPNOST

inovace, financování, regulační rámce, překážky obchodu, malé a střední podniky, jednotný trh, politiky státní podpory, ekologické politiky, udržitelnost, vstup soukromého sektoru, hospodářská integrace, otevřená strategická autonomie, efektivita

DIGITALIZACE

udržitelnost, hospodářský růst, partnerství veřejného a soukromého sektoru, digitální začleňování, rozdíl mezi venkovem a městy, digitální nástroje, umělá inteligence, robotika, cloud computing, analýza dat, hodnocení dopadů, e-governance, inteligentní města

ENERGIE

energetická bezpečnost, klimatická transformace, energetická nezávislost, dekarbonizace, energetický mix, emise, zemní plyn, průmyslový plán, obnovitelné zdroje, vodík, zachycování a ukládání uhlíku, biopaliva, daňové prostředí, regulace, zelené technologie, účinnost, zelená transformace, energetická náročnost, vysoké ceny energie, regulační opatření, obnovitelná energie, technologická neutralita, snížení administrativní zátěže, problémy infrastruktury

ZDRAVÍ

globální zdraví, rovnost ve zdravotní péči, rozdíly ve zdravotnictví, nerovnost v investicích, zastaralá legislativa, prevence, farmaceutické inovace, biotechnologie, eHealth, One Health, onkologická péče, Evropský plán boje proti rakovině

BEZPEČNOST

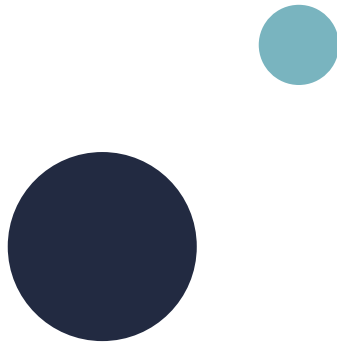
soběstačnost, závislost, společné akvizice, kolektivní vyjednávání, vyvážené obranné síly, integrace, kolektivní bezpečnost, aktivní odstrašování, jednotná reakce, strategické principy, hybridní válka, odolnost, aliance

VNITŘNÍ TRH

volný pohyb, usnadnění obchodu, přístup na trh, pravidla jednotného trhu, harmonizace norem, dodržování předpisů a regulace, přeshraniční obchod, překážky vstupu na trh, politika hospodářské soutěže, ochrana spotřebitele, podpora malých a středních podniků, jednotný digitální trh, obchod uvnitř EU, transparentnost

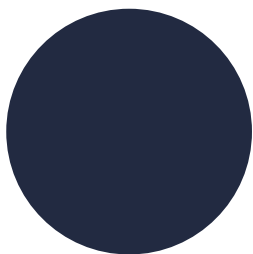
REGULACE

Hlavní prioritou je zavedení systematického přístupu k regulaci, který bude účinný a vstřícný k podnikatelům. Současná úroveň regulace je pro evropské podniky příliš zatěžující, což je znevýhodňuje ve srovnání s globálními konkurenty.

Evropské podniky investují čas a peníze do řešení administrativní zátěže, místo aby se soustředily na inovace. V mandátu EU na období 2019-2024 bylo přijato 13 000 právních předpisů, což představuje velkou výzvu nejen pro podniky, ale také pro členské státy, které musí tyto právní předpisy provádět.

Nepřehlednost předpisů vede k jejich překrývání a rozporům. Systematické sledování přijatých

návrhů pomocí digitálních nástrojů, včetně umělé inteligence, může výrazně zlepšit legislativní proces. Návrhy by měly být podloženy fakty a v průběhu legislativního procesu pečlivě vyhodnocovány. Navrhujeme, aby všechny připravované právní předpisy obsahovaly přehled veřejnoprávních povinností a byly systematicky přezkoumávány. Podporujeme zřízení funkce komisaře pro zjednodušení regulační zátěže, který by tuto oblast pravidelně vyhodnocoval. Komisař by se měl zaměřit na nový přístup k regulaci, revizi stávajících předpisů a zjednodušení legislativy.

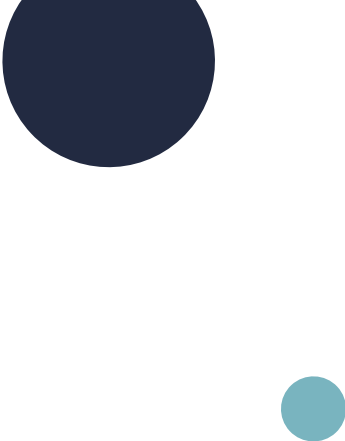

KONKURENCESCHOPNOST

Konkurenceschopnost Evropské unie má zásadní význam pro udržení jejího postavení jako významného světového hráče. Příkladem pozitivního dopadu na hospodářský růst je úspěšné členství České republiky v Evropské unii. Tento úspěch zdůrazňuje výhody jednotného trhu a fondů soudržnosti. Tyto iniciativy mají pomoci zemím a regionům v různých částech Evropy dohnat vyspělejší země a regiony.

Nejnovější poznatky ze zprávy o budoucnosti evropské konkurenceschopnosti, kterou 9. září 2024 představil Mario Draghi, zdůrazňují naléhavou potřebu Evropy

zvýšit svou konkurenceschopnost, aby se zabránilo dlouhodobému hospodářskému poklesu. Zpráva vyzývá k ročním investicím ve výši 750-800 miliard eur, což představuje přibližně 4-5 % HDP EU, aby se překlenula inovační propast oproti USA a Číně. Zdůrazňuje tři klíčové oblasti pro udržitelný růst: řešení inovační mezery, sjednocení strategií dekarbonizace a konkurenceschopnosti a zvýšení bezpečnosti snížením závislosti na externích dodavatelích. Zpráva dále identifikuje klíčové překážky, jako je nedostatek jasných priorit, regulační zátěž pro malé a střední podniky a roztříštěný jednotný trh, který brání konkurenceschopnosti.

Politiky státní podpory v rámci Evropské unie musí být vyvážené, aby nedocházelo ke znevýhodňování menších zemí. Je nezbytné podporovat malé a střední podniky při jejich integraci do jednotného trhu. Zelené politiky a opatření v oblasti udržitelnosti by neměly malým a středním podnikům způsobovat vysoké náklady. Kromě toho musí mít soukromý sektor svobodu volby technologických řešení, aby zůstal konkurenceschopný. A konečně, odstranění překážek a omezení, zejména v odvětví služeb, umožní podnikům plně využívat jednotný trh. Vedoucí postavení Evropské unie v oblasti regulace může někdy dusit konkurenceschopnost,

zejména ve srovnání s rychle rostoucími ekonomikami, jako jsou Čína a Indie, a technologickými giganty ze Spojených států. Pro oživení konkurenceschopnosti Evropy je třeba vytvořit rovné podmínky pomocí příznivých právních předpisů pro podniky. Dosažení tohoto cíle vyžaduje transparentní legislativní procesy, které zahrnují příležitosti pro vstup soukromého sektoru a dalších zúčastněných stran.

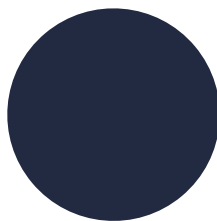
DIGITALIZACE

Digitalizace je mocným nástrojem pro posílení udržitelnosti a řízení hospodářského růstu. Aby bylo dosaženo účinné regulace na digitálním trhu, musí veřejný a soukromý sektor úzce spolupracovat. Vlády a Evropská unie by měly spolupracovat se soukromými podniky, aby zajistily hladkou a rychlou digitální transformaci.

Digitalizace postupů může odstranit bariéry a snížit byrokracii. Digitalizace by měla zefektivnit procesy, zefektivnit funkce státu a snáze je pochopit. To přináší výhody jak občanům, tak podnikům.

Malé a střední podniky mohou výrazně těžit z digitálních nástrojů. Tyto nástroje snižují vstupní bariéry, rozšiřují dosah trhu a zlepšují efektivitu. To přispívá k celkovému hospodářskému růstu a pomáhá malým a středním podnikům prosperovat.

Digitalizace může také překlenout propast mezi městskými a venkovskými oblastmi. Nabízí rovné příležitosti pro vzdělání, zaměstnání a přístup ke službám. Podporováním inkluzivního růstu digitalizace zajišťuje, že všechny regiony těží z technologických pokroků,

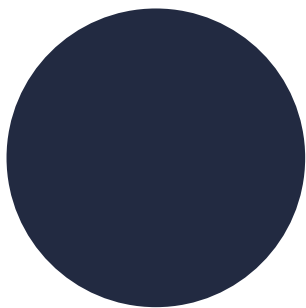
čímž napomáhá vytváření spravedlivější společnosti.

Podpůrné regulační prostředí je pro evropské společnosti zásadní. Evropská unie by měla pomáhat společnosti vést v oblastech umělé inteligence, robotiky, cloud computingu a analýzy velkých dat. Předvídatelné a stabilní předpisy podpoří inovace. Digitální aplikace a elektronické vládní iniciativy mohou zjednodušit dodržování předpisů a učinit legislativu jasnější.

Dobrá digitální regulace vyžaduje důkladná posouzení dopadů. To zahrnuje hodnocení konkurenceschopnosti a předcházení zbytečné zátěži. Každý legislativní návrh týkající se digitalizace by

měl jasně shrnout své povinnosti, aby byla zajištěna transparentnost a srozumitelnost.

Zajištění bezpečnosti dat je klíčovou prioritou. Vlády a Evropská unie musí chránit před kybernetickými útoky a úniky citlivých informací. Pokročilé digitální nástroje mohou zlepšit kybernetickou bezpečnost, chránit kritickou infrastrukturu a chránit osobní data. To vytvoří bezpečnější digitální prostředí pro všechny občany Evropské unie.

ENERGIE

Evropská unie čelí významným výzvám, jak úspěšně reagovat na změnu klimatu a přechod k dekarbonizaci a zároveň snížit svou závislost na ruských zdrojích energie.

Aby se s těmito výzvami vyrovnala, musí Evropská unie přijmout flexibilní politiky, které zdůrazní klíčovou roli bezpečných a nákladově efektivních dodávek energie pro její budoucnost. Energetický sektor by měl zahrnovat inovace a poskytovat členským státům různorodý energetický mix. Pro úspěšnou a udržitelnou energetickou transformaci je nezbytné spoléhat se na více zdrojů, nikoli na jedinou technologii. Vysoké

náklady na dodržování předpisů a složité regulace však odrazují od investic a potlačují inovace. V odvětví energetiky, kde je návratnost investic dlouhá, je pro výpočet nákladů a rizik zásadní předvídatelné regulační prostředí.

Unie musí najít rovnováhu mezi snižováním emisí CO₂ a zachováním konkurenceschopnosti, aby dosáhla udržitelného hospodářského růstu a zároveň pokročila ve svých cílech dekarbonizace. Tato rovnováha zajišťuje, aby průmyslová odvětví inovovala a zaváděla čistší technologie s cílem snížit svou uhlíkovou stopu a zároveň zůstala ekonomicky životaschopná a globálně konkurenceschopná.

ná. Neudržení této rovnováhy by mohlo vést k přesunu průmyslových odvětví do regionů s méně přísnými environmentálními předpisy, což by mohlo vést ke ztrátě pracovních míst a snížení hospodářské aktivity v Evropské unii.

Zásadní je respektování národních energetických preferencí a technologicky neutrální podpora nízkouhlíkových zdrojů, včetně jaderné energie. Evropská průmyslová strategie by měla být úzce propojena s politikou v oblasti energetiky a klimatu, zohledňovat potřeby podniků a nabízet praktickou podporu pro přilákání investic zpět do Unie. Strategie by se také měla zaměřit na posílení globálních partnerství s cílem dosáhnout klimatické neutrality, integraci s ostatními systémy obchodování s emisemi a zjednodušení mezinárodních dohod, zejména standardizaci metodik výpočtu CO₂ pro zboží a služby.

Zemní plyn hraje v energetickém mixu Evropské unie klíčovou roli, zejména v období energetické transformace. Představuje flexibilnější a čistší alternativu k uhlí a ropě a pomáhá snižovat emise skleníkových plynů a znečištění. Kromě toho, protože obnovitel-

né zdroje energie, jako je solární a větrná energie, jsou nepravidelné, zemní plyn zajišťuje spolehlivé dodávky energie. Tato stabilita má zásadní význam v době, kdy je výroba energie z obnovitelných zdrojů nízká. Snížení závislosti na ruské ropě a plynu by proto mělo být základem evropské strategie pro zvýšení energetické bezpečnosti a snížení zranitelnosti vůči vnějším tlakům.

Pro dosažení konkurenceschopné a odolné Evropské unie je třeba se zaměřit na udržení silné průmyslové základny, zajištění cenově dostupné energie a podporu nezbytných investic a technologií pro dosažení nulových čistých emisí. Zásadní význam má zjednodušení a snížení regulační zátěže, neboť složité předpisy a vysoké náklady na jejich dodržování brání dlouhodobým investicím a růstu.

Stabilní a předvídatelné daňové prostředí je dalším klíčovým prvkem pro přilákání budoucích investic, zejména v oblasti přechodu na energetiku. Aby ceny energií zůstaly dlouhodobě konkurenceschopné, měla by se Evropa vyhnout zdanění neočekávaných zisků, které může odradit od významných investic do

energetického sektoru. Kromě toho by měl mechanismus přeshraničního přizpůsobení účinně řešit rizika úniku uhlíku související s vývozem.

Nízkouhlíkový vodík hraje významnou roli při snižování emisí z energeticky náročných průmyslových odvětví a dopravy. Vodíková strategie Evropské unie by měla uznat úlohu všech forem nízkouhlíkového vodíku, včetně vodíku založeného na zemním plynu a jaderné energii. Je nezbytné odstranit politické překážky, které omezují rozšiřování trhu s vodíkem.

Technologie zachycování a ukládání uhlíku je klíčem k dosažení ambice Unie dosáhnout čisté nulové hodnoty. Evropská unie potřebuje politiky, které budou motivovat k investicím do zachycování uhlíku, odstraňovat přeshraniční překážky, maximalizovat přístup k ukládání a zefektivňovat povolování. Politiky by také měly zajistit, aby emitenti mohli ukládat CO₂ přes hranice.

Kromě toho jsou nízkoemisní paliva nezbytná pro dekarbonizaci dopravy tam, kde elektrifikace není proveditelná. Biopaliva a syntetická paliva s neutrálními emisemi CO₂ mohou nabídnout podobné snížení emisí CO₂ během životního cyklu jako elektromobily. Základními kroky jsou začlenění těchto paliv do cílů snižování emisí v silniční dopravě a zavedení transparentních monitorovacích systémů pro sledování snižování emisí během životního cyklu.

V současné dynamické geopolitické situaci, kdy závislost může přinést zranitelnost, je navíc nezbytné, aby se EU zaměřila více na vnitřní zdroje než na vnější partnery. Přesto nelze ignorovat globální trhy, neboť EU postrádá některé klíčové suroviny, materiály a technologie. Zelená transformace navíc zvyšuje naši závislost na dodávkách těchto klíčových zdrojů a technologií.

Cíl Zelené dohody pro Evropu je navíc jasně identifikován, struktura jejích cílů a oblastí zaměření se v průběhu času měnila. EU by se měla zaměřit na vyhodnocení a úpravu jednotlivých pilířů Zelené dohody, aby lépe odrážely technologický, sociální, ekonomický, geopolitický a environmentální vývoj. Hospodářská komora ČR sestavila soubor návrhů na nápravu. Tato opatření by měla zamezit překrývání a konfliktním předpisům, snížit nadměrnou administrativní zátěž a upravit lhůty či povinnosti, například v souvislosti s chybějícími technologiemi nebo infrastrukturou.

Kromě toho dosažení klimatických cílů není možné bez inovací. Klíčovým bodem bude podpora inovací prostřednictvím vstřícné regulace, která je bude spíše podporovat než dusit, a podpůrného přístupu kapitálových a bankovních trhů, který usnadní financování těchto inovací. Členské státy budou muset v oblasti inovací in-

tenzivněji spolupracovat na úrovni EU.

Navíc si ekologická transformace vyžádá roční investice ve výši přibližně 600-800 miliard eur, což představuje přibližně 4,7 % HDP EU. Soukromý sektor nemůže tuto částku poskytnout sám, takže bude nutné zapojit veřejné finance. Klíčovou roli při financování Zelené dohody by měl hrát víceletý finanční rámec zaměřený na konkurenceschopnost, který by měl zahrnovat různé zdroje a finanční nástroje. Vysoká závislost na bankovním sektoru EU zároveň omezuje přístup ke kapitálu pro inovativní projekty. Vzhledem k tomu, že 300 miliard EUR odchází mimo evropské trhy, především do USA, je nezbytné posílit atraktivitu evropského kapitálového trhu a odstranit jeho roztržistěnost. Podpora investic vyžaduje také účinná pravidla státní podpory a hospodářské soutěže.

ZDRAVÍ

Evropská unie má silné postavení v celosvětovém zdravotnictví a disponuje jedněmi z nejlepších zdravotnických systémů, inovativních léků a špičkových univerzit na světě. Udržení tohoto vedoucího postavení však vyžaduje trvalé úsilí a strategické kroky.

Aby bylo možné účinně řešit současné výzvy a budoucí potřeby, měla by Evropská komise zvážit revizi 20 let starých právních předpisů v oblasti zdravotní péče a inovací. Zajištění rovného přístupu ke zdravotní péči ve všech členských státech EU je zásadní pro podporu zdravější a jednotnější Evropské unie.

Mezi Spojenými státy a Evropskou unií existuje v posledních letech značný rozdíl v investicích, zejména v oblasti zdravotní péče. Překlenutí tohoto investičního rozdílu má zásadní význam pro udržení konkurenční výhody Evropské unie a pro podporu inovací.

Zvýšení odolnosti Evropské unie, zejména v oblasti zdravotní péče, vyžaduje větší zapojení a spolupráci na evropské úrovni. Zjednodušení regulačních rámců nejen přiláká více podniků, ale také podpoří hospodářský růst a inovace v odvětví zdravotní péče. Tyto kroky jsou nezbytné pro to, aby se Evropská unie stala světovým lídrem v oblasti zdraví a inovací.

Evropská unie musí přijmout komplexní opatření k řešení hlavních zdravotních problémů, jako je rakovina. Je třeba posílit Evropský plán boje proti rakovině, aby se řešily nerovnosti v péči o pacienty, upřednostnila se včasná opatření proti rakovině a zajistil se včasný a široký přístup k prevenci, diagnostice a léčbě.

Evropská unie se musí zaměřit na podporu farmaceutických inovací a učinit ze sebe atraktivní místo pro talenty a investice. To zahrnuje podporu vývoje a zavádění špičkových technologií, jako jsou kvantové počítače, mikročipy a umělá inteligence.

Kromě toho lze dosáhnout zlepšení díky inteligentnější zdravotní péči, která přináší pacientům hodnotu. To zahrnuje zlepšení digitalizace zdravotnických služeb,

zpřístupnění veřejných služeb online a zajištění vysokorychlostního digitálního připojení pro všechny pacienty Evropské unie.

V neposlední řadě přináší mnoho výhod přijetí přístupu One Health, který zohledňuje lidi, zvířata a životní prostředí. Zdravější zvířata a lepší životní prostředí vedou k lepší pohodě lidí v jejich okolí, vyšší celkové produktivitě a lepšímu zdraví pro všechny.

Evropská unie musí zajistit, aby zůstala světovým lídrem v oblasti zdraví a inovací, a to se zaměřením na spravedlivou zdravotní péči, technologický pokrok a strategické investice do infrastruktury a rozvoje dovedností.

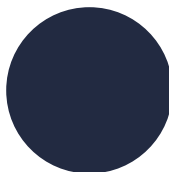
BEZPEČNOST

V posledních letech se zvýšil důraz na posílení bezpečnosti Evropské unie, přičemž hlavní pozornost je věnována snížení obranné závislosti na Spojených státech.

Tento posun směrem k soběstačnosti má zásadní význam pro zajištění bezpečnosti a stability regionu. V důsledku toho je zřejmé, že Unie musí převzít významnou odpovědnost za svou obranu. Jednou z účinných strategií je společný nákup vojenských systémů, zbraní a dalšího vybavení členskými státy. Tento společný přístup nejenže snižuje náklady na nákupy prostřednictvím kolektivního vyjednávání, ale také zajiš-

tuje, že obranné schopnosti jsou rovnoměrně rozloženy v celém regionu, což vede k vyváženým a dobře vybaveným obranným silám.

Kromě toho lze bezpečnost Evropské unie dále posílit začleněním zemí západního Balkánu a dalších kandidátských států, jako je Moldavsko a Ukrajina, do Unie. Tato postupná integrace může podpořit hlubší smysl pro jednotu a kolektivní bezpečnost v regionu a přispět k posílení obranného postavení. Inkluzivnější Evropská unie by znamenala stabilitu a pozitivně by ovlivnila mírové a obranné schopnosti Evropy.

Navíc je pro posílení obranných schopností a zajištění jednotné reakce na hrozby nezbytná posílená spolupráce mezi Evropskou unií a Organizací Severoatlantické smlouvy. Aktivní odstrašování by mělo zůstat klíčovým prvkem bezpečnostní politiky Evropské unie, což podtrhuje význam jednotné a sebevědomé Unie. Bezpečnostní strategie Unie se musí rovněž zaměřit na ochranu kosmických prostředků, stanovení strategických zásad a posílení vojenské mobility.

Dále musí Evropská unie v zájmu účinného boje proti dezinformacím a strachu ve společnosti, které jsou často produktem útoků hybridní války ze strany autoritářských nebo totalitních režimů, upřednostnit vzdělávání svých občanů. Budováním odolnosti prostřednictvím vzdělávání může

Evropská unie zabránit polarizaci svých společností a udržet sociální soudržnost. Je nezbytné, aby Unie v této oblasti pracovala kolektivně a posílila tak svou odolnost.

Posledním a zásadním aspektem posílení bezpečnosti Evropské unie je zlepšení sdílení zpravodajských informací a úsilí v boji proti terorismu. Unie musí usnadnit bezproblémovou spolupráci mezi zpravodajskými službami členských států, aby mohla účinně bojovat proti terorismu a dalším mezinárodním hrozbám. Zřízení centralizovaného zpravodajského centra by mohlo zlepšit shromažďování, analýzu a distribuci kritických informací a umožnit rychlou a koordinovanou reakci na potenciální hrozby.

VNITŘNÍ TRH

Pro globální konkurenceschopnost je nezbytné posílit jednotný trh. Opatření k odstranění překážek by měla být jak horizontální, týkající se čtyř svobod, tak sektorová. Pro české podnikatele je akutním problémem nedostatek pracovních sil, který v kontextu stárnutí populace sdílí celá EU.

Unie musí zajistit lepší mobilitu v rámci jednotného trhu a zároveň usnadnit příchod pracovníků ze třetích zemí. Je také důležité propojit strategie zaměstnanosti a dovedností s potřebami průmyslové politiky EU a trhu práce. To by mělo být podpořeno odpovídajícími finančními zdroji a dopl-

něno zvláštními opatřeními, která usnadní zaměstnávání nebo podnikání lidí ze třetích zemí. Dále bude třeba zlepšit uznávání, transparentnost a srovnatelnost dovedností a kvalifikací. A konečně, celoživotní učení je třeba posílit začleněním dovedností a inovačních strategií do vzdělávacích osnov.

Hospodářská komora České republiky děkuje všem svým členům, kteří se podělili o své názory na klíčové priority pro udržení růstu a odolnosti evropské ekonomiky a kteří se aktivně zúčastnili mezinárodní konference „Česko v EU: příštích 20 let“.

Zprávu připravil tým Hospodářské komory ČR: Lenka Janáková, Denisa Klieštíková, Alena Mastantuono, Tomáš Prouza, Renée Smyčková, Petra Weselá.

Říjen 2024

Hospodářská komora České republiky

Florentinum

Na Florenci 2116/15

110 00 Praha 1, Česká republika

T +420 266 721 300

E office@komora.cz

www.komora.cz/en

